

**Signature and Name of Invigilator**

1. (Signature) \_\_\_\_\_

(Name) \_\_\_\_\_

2. (Signature) \_\_\_\_\_

(Name) \_\_\_\_\_

OMR Sheet No. : .....  
(To be filled by the Candidate)Roll No. 

--	--	--	--	--	--	--	--

  
(In figures as per admission card)**N 0 7 3 1 7****PAPER - III**  
**SANSKRIT TRADITIONAL**  
**SUBJECTS**Roll No. \_\_\_\_\_  
(In words)

Time : 2½ hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 16

Number of Questions in this Booklet : 75

**Instructions for the Candidates**

- Write your roll number in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of seventy five multiple-choice type of questions.
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.
  - After this verification is over, the Test Booklet Number should be entered on the OMR Sheet and the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each item has four alternative responses marked (1), (2), (3) and (4). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.  
Example : ① ② ● ④ where (3) is the correct response.
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark your response at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done in the end of this booklet.
- If you write your Name, Roll Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, such as change of response by scratching or using white fluid, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return the original OMR Sheet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are however, allowed to carry original question booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table etc., is prohibited.
- There are no negative marks for incorrect answers.

**परीक्षार्थियों के लिए निर्देश**

- इस पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए।
- इस प्रश्न-पत्र में पचहत्तर बहुविकल्पीय प्रश्न हैं।
- परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी। पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे, जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
  - प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए पुस्तिका पर लगी कागज की सील को फाड़ लें। खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें।
  - कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं। दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ/प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात् किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले लें। इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे। उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा।
  - इस जाँच के बाद प्रश्न-पुस्तिका का नंबर OMR पत्रक पर अंकित करें और OMR पत्रक का नंबर इस प्रश्न-पुस्तिका पर अंकित कर दें।
- प्रत्येक प्रश्न के लिए चार उत्तर विकल्प (1), (2), (3) तथा (4) दिये गये हैं। आपको सही उत्तर के वृत्त को पेन से भरकर काला करना है जैसा कि नीचे दिखाया गया है।  
उदाहरण : ① ② ● ④ जबकि (3) सही उत्तर है।
- प्रश्नों के उत्तर केवल प्रश्न पुस्तिका के अन्दर दिये गये OMR पत्रक पर ही अंकित करने हैं। यदि आप OMR पत्रक पर दिये गये वृत्त के अलावा किसी अन्य स्थान पर उत्तर चिह्नित करते हैं, तो उसका मूल्यांकन नहीं होगा।
- अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें।
- कच्चा काम (Rough Work) इस पुस्तिका के अन्तिम पृष्ठ पर करें।
- यदि आप OMR पत्रक पर नियत स्थान के अलावा अपना नाम, रोल नम्बर, फोन नम्बर या कोई भी ऐसा चिह्न जिससे आपकी पहचान हो सके, अंकित करते हैं अथवा अभद्र भाषा का प्रयोग करते हैं, या कोई अन्य अनुचित साधन का प्रयोग करते हैं, जैसे कि अंकित किये गये उत्तर को मिटाना या सफेद स्याही से बदलना तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित किये जा सकते हैं।
- आपको परीक्षा समाप्त होने पर मूल OMR पत्रक निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और परीक्षा समाप्ति के बाद उसे अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें। हालांकि आप परीक्षा समाप्ति पर मूल प्रश्न-पुस्तिका तथा OMR पत्रक की डुप्लीकेट प्रति अपने साथ ले जा सकते हैं।
- केवल नीले/काले बाल प्वाइंट पेन का ही प्रयोग करें।
- किसी भी प्रकार का संगणक (कैलकुलेटर) या लाग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है।
- गलत उत्तरों के लिए कोई नकारात्मक अंक नहीं हैं।



संस्कृत-परम्परागतविषयः  
संस्कृत परम्परागत विषय  
SANSKRIT TRADITIONAL SUBJECTS

प्रश्नपत्रम् - III

प्रश्नपत्र - III

Paper - III

निर्देशः - अस्मिन् प्रश्नपत्रे पञ्चसप्ततिः (75) बहुविकल्पीय प्रश्नाः सन्ति। तेषु प्रतिप्रश्नमङ्कद्वयम्। सर्वे प्रश्ना उत्तरणीयाः।  
निर्देशः : इस प्रश्नपत्र में पचहत्तर (75) बहु-विकल्पीय प्रश्न हैं। प्रत्येक प्रश्न के दो (2) अंक हैं। सभी प्रश्नों के उत्तर दें।  
Note : This paper contains seventy-five (75) multiple choice questions. Each question carries two (2) marks. Attempt all the questions.

1. काण्वसंहिता केन वेदेन सम्बद्धा ?

- |                     |                     |
|---------------------|---------------------|
| (1) ऋग्वेदेन        | (2) शुक्लयजुर्वेदेन |
| (3) कृष्णयजुर्वेदेन | (4) अथर्ववेदेन      |

2. ऋक्तन्त्रं केन वेदेन सम्बद्धम् ?

- |                |                |
|----------------|----------------|
| (1) ऋग्वेदेन   | (2) अथर्ववेदेन |
| (3) यजुर्वेदेन | (4) सामवेदेन   |

3. मैक्समूलरमतेन ऋग्वेदस्य रचनाकालः कः ?

- |                        |                        |
|------------------------|------------------------|
| (1) 1200 विक्रमपूर्वम् | (2) 5000 विक्रमपूर्वम् |
| (3) 2500 विक्रमपूर्वम् | (4) 500 विक्रमपूर्वम्  |

4. ऋग्वेदे वसिष्ठार्षे मण्डलं किम् ?

- |               |              |
|---------------|--------------|
| (1) द्वितीयम् | (2) चतुर्थम् |
| (3) षष्ठम्    | (4) सप्तमम्  |

5. 'अम्भोजः' इत्यस्य पर्यायः कः ?

- |           |         |             |             |
|-----------|---------|-------------|-------------|
| (1) पयोदः | (2) सरः | (3) चन्द्रः | (4) पुष्पम् |
|-----------|---------|-------------|-------------|



6. केन समं तपः न विद्यते ?

- |                |               |
|----------------|---------------|
| (1) विद्यासमम् | (2) सत्यसमम्  |
| (3) रागसमम्    | (4) त्यागसमम् |

7. वक्ष्यमाणेषु भिन्नप्रकृतिकं पदं चिनुत-

- |           |           |                 |          |
|-----------|-----------|-----------------|----------|
| (1) आयाति | (2) भारति | (3) प्रह्लादयति | (4) पतति |
|-----------|-----------|-----------------|----------|

8. 'अनादिनिधनं ब्रह्म शब्दतत्त्वम् यदक्षरम्' इत्यनया कारिकया भर्तृहरिणा किं प्रतिपादितम् ?

- |                            |                                        |
|----------------------------|----------------------------------------|
| (1) स्फोटस्य अनित्यत्वम्   | (2) स्फोटस्य भ्रमरूपत्वम्              |
| (3) स्फोटस्य कार्यरूपत्वम् | (4) स्फोटस्य ब्रह्मरूपत्वं नित्यत्वञ्च |

9. 'सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे' इति कात्यायनवार्तिके 'सिद्ध' शब्दस्थाने 'नित्य' शब्द एव कथन्नोपात्तः ?

- |                      |                   |
|----------------------|-------------------|
| (1) वर्णस्फोटार्थम्  | (2) पदस्फोटार्थम् |
| (3) वाक्यस्फोटार्थम् | (4) मङ्गलार्थम्   |

10. 'फलानुकूलो यत्नसहितो व्यापारो धात्वर्थः' इति धात्वर्थविषये कस्य सिद्धान्तः ?

- |                       |
|-----------------------|
| (1) वैयाकरणभूषणकृतः   |
| (2) परमलघुमञ्जूषाकृतः |
| (3) वाक्यपदीयकृतः     |
| (4) काशिकाकृतः        |

11. 'फलव्यधिकरणव्यापारवाचकत्वम्' किमुच्यते ?

- |                 |                 |
|-----------------|-----------------|
| (1) सकर्मकत्वम् | (2) अकर्मकत्वम् |
| (3) कर्तृत्वम्  | (4) करणत्वम्    |



12. 'पदे न वर्णा विद्यन्ते वर्णेष्ववयवा न च ।

वाक्यात् पदानामत्यन्तं प्रविवेको न कश्चन ।।' – इति कारिकया भर्तृहरिणा कः स्फोटोऽवबोधितः ?

- |                 |                    |
|-----------------|--------------------|
| (1) वर्णस्फोटः  | (2) वर्णजातिस्फोटः |
| (3) वाक्यस्फोटः | (4) पदस्फोटः       |

13. 'प्राकृतो ध्वनिः' कुत्र हेतुः ?

- |                  |                     |
|------------------|---------------------|
| (1) वर्णग्रहणे   | (2) पदग्रहणे        |
| (3) वृत्तिग्रहणे | (4) स्फोटस्य ग्रहणे |

14. तद्धितार्थविषये समासस्य किमुदाहरणम् ?

- |               |                    |
|---------------|--------------------|
| (1) पौर्वशालः | (2) पञ्चगवधनः      |
| (3) पञ्चगवम्  | (4) पूर्वेषुकामशमी |

15. 'दानीयः' इत्यत्र 'अनीयर्' प्रत्ययः कस्मिन्नर्थे विहितः ?

- |          |                |            |            |
|----------|----------------|------------|------------|
| (1) करणे | (2) सम्प्रदाने | (3) कर्मणि | (4) कर्तरि |
|----------|----------------|------------|------------|

16. 'अर्शोऽस्य विद्यते' इति विग्रहे मत्वर्थीयप्रयोगः कः ?

- |              |              |                |            |
|--------------|--------------|----------------|------------|
| (1) अर्शवान् | (2) अर्शस्वी | (3) अर्शस्वान् | (4) अर्शसः |
|--------------|--------------|----------------|------------|

17. सूर्यसिद्धान्ते वर्णितेषु रेखादेशीयनगरेषु निम्नलिखितेषु किम् नगरम् अस्ति ?

- |             |              |
|-------------|--------------|
| (1) वाराणसी | (2) रोहीतकम् |
| (3) अयोध्या | (4) शिरिष्कः |



18. कृतयुगे कति दिव्यवर्षाणि भवन्ति ?

- |          |          |
|----------|----------|
| (1) 3600 | (2) 2400 |
| (3) 3800 | (4) 4800 |

19. किम् करणम् 'भद्रा' इति नाम्ना ज्ञायते ?

- |                 |             |
|-----------------|-------------|
| (1) किंस्तुघ्नः | (2) बवः     |
| (3) बालवः       | (4) विष्टिः |

20. निम्नलिखितेषु ध्रुवसंज्ञकं नक्षत्रं किमस्ति ?

- |                |               |
|----------------|---------------|
| (1) उत्तराषाढा | (2) पुनर्वसुः |
| (3) कृत्तिका   | (4) हस्तः     |

21. जन्मकुण्डल्यां मारकेशो को भवति ?

- |               |              |
|---------------|--------------|
| (1) द्वादशेशः | (2) एकादशेशः |
| (3) अष्टमेशः  | (4) सप्तमेशः |

22. मनुमते ब्राह्मणं कस्मिन् कर्मणि न परीक्षेत ?

- |                 |                     |
|-----------------|---------------------|
| (1) दैवे कर्मणि | (2) पित्र्ये कर्मणि |
| (3) यागकर्मणि   | (4) संस्कारकर्मणि   |

23. 'रजोदोषे समुत्पन्ने सूतके मृतकेऽपि वा'— किं न कुर्यात् ?

- |             |                 |
|-------------|-----------------|
| (1) नित्यम् | (2) नैमित्तिकम् |
| (3) काम्यम् | (4) स्नानम्     |



24. मनुना वाचिकं कर्म कतिविधम् प्रोक्तम् ?

- |                |               |
|----------------|---------------|
| (1) चतुर्विधम् | (2) पञ्चविधम् |
| (3) षड्विधम्   | (4) सप्तविधम् |

25. क्षुद्रकाणां पशूनां वधे मनुना कियान् दमः कथितः ?

- |             |             |
|-------------|-------------|
| (1) द्विशतः | (2) त्रिशतः |
| (3) पञ्चशतः | (4) एकशतः   |

26. वाजिनि विनिपातिते किं देयम् ?

- |             |             |
|-------------|-------------|
| (1) घृतम्   | (2) फलम्    |
| (3) ताम्रम् | (4) अंशुकम् |

27. कति यमाः याज्ञवल्क्यमते ?

- |          |        |         |          |
|----------|--------|---------|----------|
| (1) पञ्च | (2) दश | (3) षड् | (4) सप्त |
|----------|--------|---------|----------|

28. गौतमोक्तदिशा कति विवाहाः धर्म्याः ?

- |             |           |          |         |
|-------------|-----------|----------|---------|
| (1) चत्वारः | (2) अष्टौ | (3) सप्त | (4) षड् |
|-------------|-----------|----------|---------|

29. मनुमते मानसं कर्म कतिविधम् ?

- |                |               |
|----------------|---------------|
| (1) द्विविधम्  | (2) त्रिविधम् |
| (3) चतुर्विधम् | (4) पञ्चविधम् |



30. ध्वन्यालोके प्रतीयमानस्य तृतीयः प्रभेदः कः ?

- |                |                 |
|----------------|-----------------|
| (1) अलंकारादिः | (2) गुणादिः     |
| (3) रसादिः     | (4) वृत्त्यादिः |

31. 'सोऽर्थस्तद्व्यक्तिसामर्थ्ययोगी' अस्यां कारिकायां 'सः' इत्यनेन कः आशयः ?

- |             |               |
|-------------|---------------|
| (1) शब्दः   | (2) व्यङ्ग्यः |
| (3) लक्ष्यः | (4) वाच्यः    |

32. 'अनुरागवती सन्ध्या दिवसस्तत्पुरस्सरः ।

अहो दैवगतिः कीदृक् तथापि न समागमः ॥' - अत्र प्राधान्यं वर्तते -

- |                     |                  |
|---------------------|------------------|
| (1) व्यङ्ग्यार्थस्य | (2) वाच्यार्थस्य |
| (3) लक्ष्यार्थस्य   | (4) गूढार्थस्य   |

33. जुगुप्सा कस्य रसस्य स्थायिभावः ?

- |               |               |
|---------------|---------------|
| (1) भयानकस्य  | (2) बीभत्सस्य |
| (3) अद्भुतस्य | (4) रौद्रस्य  |

34. विश्वनाथेन उपमायाः संकलनया कियन्तो भेदाः उल्लिखिताः ?

- |                 |                 |
|-----------------|-----------------|
| (1) पञ्चदश      | (2) विंशतिः     |
| (3) पञ्चविंशतिः | (4) सप्तविंशतिः |



35. कुन्तकमते सुकुमारमार्गस्य चतुर्थो गुणः कः ?
- (1) आभिजात्यम् (2) ओजः (3) प्रसादः (4) माधुर्यम्
36. 'काव्यामृतरसेनान्तश्चमत्कारो वितन्यते' - इयमुक्तिः कस्य सम्प्रदायस्याचार्यस्य ?
- (1) रससम्प्रदायस्य (2) ध्वनिसम्प्रदायस्य  
(3) रीतिसम्प्रदायस्य (4) वक्रोक्तिसम्प्रदायस्य
37. आनन्दवर्धनेन 'कौञ्चद्वन्द्ववियोगोत्थः शोकः श्लोकत्वमागतः' इति कस्य उदाहरणे उद्धृतम् ?
- (1) रसध्वनेः (2) रीतेः  
(3) अलंकारस्य (4) औचित्यस्य
38. विश्वनाथमतेन करुण-बीभत्स-रौद्र-वीर-भयानकरसैः विरोधभाक् कतमो रसः ?
- (1) शृङ्गारः (2) हास्यः  
(3) करुणः (4) शान्तः
39. 'रुचिं प्रतनुते नालङ्कृतिर्नो गुणाः' इति कस्योक्तिरियम् ?
- (1) कुन्तकस्य (2) मम्मटस्य  
(3) क्षेमेन्द्रस्य (4) विश्वनाथस्य
40. अन्नम्भट्टमते वाक्यार्थज्ञाने हेतूल्लेखे कस्य नाम्ना नाभिधानम् ?
- (1) आकाङ्क्षायाः (2) योग्यतायाः  
(3) तात्पर्यज्ञानस्य (4) सन्निधेः





41. न्यायमते एषु द्रव्यारम्भकत्वं कस्य नास्ति ?

- |               |           |
|---------------|-----------|
| (1) पृथिव्याः | (2) तेजसः |
| (3) आकाशस्य   | (4) वायोः |

42. न्यायमते अव्याप्यवृत्तिक्षणिकत्वं विशेषगुणः कस्य द्रव्यस्य ?

- |             |            |
|-------------|------------|
| (1) आकाशस्य | (2) अपाम्  |
| (3) मनसः    | (4) दिशाम् |

43. नैयायिकानां मते ज्ञाने प्रामाण्यं कीदृशम् ?

- |                     |              |
|---------------------|--------------|
| (1) स्वतो ग्राह्यम् | (2) शाब्दम्  |
| (3) प्रत्यक्षम्     | (4) अनुमेयम् |

44. अनुभवजन्यः स्मृतिहेतुः कः संस्कारः ?

- |                   |                |
|-------------------|----------------|
| (1) भावना         | (2) वेगः       |
| (3) स्थितिस्थापकः | (4) समावर्तनम् |

45. अर्थापत्तिप्रमाणं नैयायिकाः कुत्रान्तर्भावयन्ति ?

- |                |            |
|----------------|------------|
| (1) प्रत्यक्षे | (2) उपमाने |
| (3) अनुमाने    | (4) शब्दे  |

46. माध्वे विष्णुप्रसादमन्तरेण न लभ्यते कः ?

- |                |           |
|----------------|-----------|
| (1) मोक्षः     | (2) जन्म  |
| (3) वेदज्ञानम् | (4) मरणम् |



47. माध्वे का मानत्राणकर्त्री ?

- |             |             |
|-------------|-------------|
| (1) मतिः    | (2) श्रुतिः |
| (3) प्रतिभा | (4) प्रज्ञा |

48. श्रुतिषु प्रतिपादिताः सार्वज्ञ्यादिगुणाः कस्य ?

- |                |             |
|----------------|-------------|
| (1) लक्ष्म्याः | (2) विष्णोः |
| (3) मुक्तस्य   | (4) जीवस्य  |

49. सांख्ये लिङ्गाख्यः भावाख्य इति द्विविधः कः ?

- |              |            |
|--------------|------------|
| (1) सर्गः    | (2) वायुः  |
| (3) प्रकृतिः | (4) मोक्षः |

50. सांख्ये पुरुषस्य भोगायतनं किं भवति ?

- |           |            |
|-----------|------------|
| (1) मनः   | (2) शरीरम् |
| (3) आत्मा | (4) अन्नम् |

51. सांख्ये समानासमानजातीयव्यवच्छेदः कः ?

- |                 |                   |
|-----------------|-------------------|
| (1) लक्ष्यार्थः | (2) मुख्यार्थः    |
| (3) लक्षणम्     | (4) तात्पर्यार्थः |

52. सांख्ये विपर्यासात् साक्षित्वं कस्य सिद्धम् ?

- |                |              |
|----------------|--------------|
| (1) प्रधानस्य  | (2) ज्ञानस्य |
| (3) अहङ्कारस्य | (4) पुरुषस्य |



53. सांख्ये बाह्योपायसाध्यं दुःखं कतिविधम् ?

- |               |               |
|---------------|---------------|
| (1) त्रिविधम् | (2) पञ्चविधम् |
| (3) द्विविधम् | (4) षड्विधम्  |

54. योगे क्लिष्टाक्लिष्टाः पञ्चतय्यः भवन्ति -

- |             |               |
|-------------|---------------|
| (1) निद्राः | (2) प्रमाणानि |
| (3) निरोधाः | (4) वृत्तयः   |

55. योगे 'तपःस्वाध्यायेश्वरप्रणिधानानि' - अत्र किमुच्यते ?

- |                 |             |
|-----------------|-------------|
| (1) क्रियायोगः  | (2) अभ्यासः |
| (3) प्रत्याहारः | (4) धारणा   |

56. द्रव्यमुद्दिश्य केवलं विधीयमानं कर्म किम् ?

- |                       |                    |
|-----------------------|--------------------|
| (1) सन्निपत्योपकारकम् | (2) आरादुपकारकम्   |
| (3) नित्यम्           | (4) दर्शपौर्णमासम् |

57. यत्र समग्राङ्गोपदेशः नास्ति तत् किमुच्यते ?

- |               |              |
|---------------|--------------|
| (1) प्रकृतिः  | (2) विकृतिः  |
| (3) निराकृतिः | (4) आकांक्षा |

58. यागादौ कति अंशाः विद्यन्ते ?

- |             |           |
|-------------|-----------|
| (1) षड्     | (2) पञ्च  |
| (3) चत्वारः | (4) त्रयः |



59. विधाने वानुवादे वा किं करणमिष्यते ?

- |               |             |
|---------------|-------------|
| (1) यागः      | (2) स्वर्गः |
| (3) अध्वर्युः | (4) घृतम्   |

60. गुणविधौ धात्वर्थस्य केन रूपेणान्वयः ?

- |                |                |
|----------------|----------------|
| (1) करणत्वेन   | (2) साध्यत्वेन |
| (3) कर्तृत्वेन | (4) कारणत्वेन  |

61. 'तमशपद् धिया धिया त्वा वध्यासुः' - इति उदाहरणं कस्यार्थवादस्य ?

- |               |                 |
|---------------|-----------------|
| (1) निन्दायाः | (2) प्रशंसायाः  |
| (3) परकृतेः   | (4) पुराकल्पस्य |

62. चतुर्विधया भावनया परमपुरुषार्थं के कथयन्ति ?

- |                |               |
|----------------|---------------|
| (1) वेदान्तिनः | (2) मीमांसकाः |
| (3) जैनाः      | (4) बौद्धाः   |

63. शैवागमे ईश्वरस्य मस्तकादिकल्पने हृदयं किं वर्तते ?

- |               |             |
|---------------|-------------|
| (1) ईशानः     | (2) वामदेवः |
| (3) सद्योजातः | (4) अघोरः   |



64. स्पन्दसर्वस्वटीकाया रचयिता कः ?

- |               |                 |
|---------------|-----------------|
| (1) उत्पलः    | (2) अभिनवगुप्तः |
| (3) वसुगुप्तः | (4) कल्लटः      |

65. ब्रह्मारण्यखण्डब्रह्मोत्तरखण्डरूपेण ब्रह्मखण्डस्य विभागद्वयं कस्मिन् पुराणे वर्तते ?

- |                  |                      |
|------------------|----------------------|
| (1) ब्रह्मपुराणे | (2) ब्रह्माण्डपुराणे |
| (3) स्कन्दपुराणे | (4) मार्कण्डेयपुराणे |

66. ईश्वरगीता व्यासगीतेति गीताद्वयी कस्मिन् पुराणे विद्यते ?

- |                  |                  |
|------------------|------------------|
| (1) मत्स्यपुराणे | (2) कूर्मपुराणे  |
| (3) वराहपुराणे   | (4) भविष्यपुराणे |

67. अधस्तनेषु समुचितां तालिकां चिनुत -

- |                         |                     |
|-------------------------|---------------------|
| (a) स्कन्दपुराणम्       | (i) प्रक्रियापादः   |
| (b) श्रीमद्भागवतपुराणम् | (ii) छन्दःशास्त्रम् |
| (c) वायुपुराणम्         | (iii) भ्रमरगीतम्    |
| (d) गरुडपुराणम्         | (iv) प्रभासखण्डः    |

(a) (b) (c) (d)

- |                         |
|-------------------------|
| (1) (i) (ii) (iii) (iv) |
| (2) (i) (iii) (ii) (iv) |
| (3) (iv) (iii) (i) (ii) |
| (4) (ii) (iv) (iii) (i) |



68. विदुरनीतिमतेन भूतिमिच्छता पुरुषेण कति दोषा हातव्याः ?

- (1) पञ्च (2) षट् (3) नव (4) दश

69. लिङ्गपुराणे वर्णितेषु शिवस्य अष्टमूर्तीनां वैदिकनामसु किन्नाम न वर्तते ?

- (1) शर्वः (2) भीमः  
(3) उग्रः (4) हरिकेशः

70. व्यष्टिः कीदृशी भवति अद्वैतमते ?

- (1) विशुद्धसत्त्वप्रधाना  
(2) तमःप्रधाना  
(3) रजःप्रधाना  
(4) मलिनसत्त्वप्रधाना

71. निम्नलिखितवाक्ये रिक्तस्थानं समीचीनेन विकल्पेन पूरयत -

‘तदानीमेतावीश्वरप्राज्ञौ चैतन्यप्रदीप्ताभिरति सूक्ष्माभिः \_\_\_\_\_ आनन्दमनुभवतः।’

- (1) ज्ञानवृत्तिभिः (2) अज्ञानवृत्तिभिः  
(3) ज्ञानेन्द्रियवृत्तिभिः (4) मनोवृत्तिभिः

72. वेदान्तसारानुसारं शक्तिद्वयवदज्ञानोपहितं चैतन्यं स्वप्रधानतया कीदृशं कारणं भवति ?

- (1) उपादानकारणम् (2) निमित्तकारणम्  
(3) समवायिकारणम् (4) असमवायिकारणम्



73. विज्ञानमयकोशः किंरूपो भवति ?

- |               |                |
|---------------|----------------|
| (1) कर्तृरूपः | (2) करणरूपः    |
| (3) कार्यरूपः | (4) क्रियारूपः |

74. पञ्चीकृतानि कानि भवन्ति ?

- |                   |                 |
|-------------------|-----------------|
| (1) सूक्ष्मभूतानि | (2) स्थूलभूतानि |
| (3) लिङ्गशरीराणि  | (4) पञ्चप्राणाः |

75. 'तत्त्वमसि' इति महावाक्यस्य वाक्यार्थः कया शक्त्या वेदान्तिभिः निर्णयते ?

- |                    |                  |
|--------------------|------------------|
| (1) अभिधया         | (2) जहल्लक्षणया  |
| (3) जहदजहल्लक्षणया | (4) अजहल्लक्षणया |

- o o o -



**Space For Rough Work**

